

ცათვისებელი სსრუბრის აღწერა

№ 33. — 1914

19 ოქტომბერი

ბელგიის მეფე-დედოფალი

მეფე ალბერტ I

დედოფალი ელისაბედი

1. მეთაური: —ა) კერას ნუ გავაციებთ
ბ) ვინ უნდა ააშენოს თეატრი
2. გ. ქუჩიშვილი — ლექსი: ნაცნობი
3. ივ. გომართელი — მოთხრობა: სიყვარული
4. სამ. დადიანი — წერილი: შესაფერი დრო
5. ბ. ახოსპირელი — ლექსი (ბაირიდანი) სული სწუხს!
6. ვ. ალუღიშვილი — ეძიე სული!
7. თაგუნა — ამბავი: ზოგისა ბამბაც ჩხრიალებს... ანუ როგორ ვითამაშე მე ფრანც შოპრის როლი
8. დავ მესხი — ქართული თეატრის დაწვის გამო
9. ლ. ცაგარელი — ხელოვნება და სქესობრივი საკითხი
10. ხალხური მწერლები: — ან. განჯის-კარელი — მაგალითები
11. ი. მჭედლიშვილი — "იორიოს ასული"
12. ქართული სახიობა — ა) L.ami — ქუთაისის ქართული დასი (ამთის ზღაპარი", ნ. შიუკაშვილისა და "ღარი-სპანის გასაქირია", დ. კლდიაშვილისა), ბ) — ნი ქართული წარმოდგენა — "უაჩალები"; გ) უსაიანო — სახალხო სახლი "მეზობლები"
13. აქაური — ნაძლადევის სახალხო თეატრი
14. იპოლიტე — პლაგი ტობა
15. წვრილი ამბები

- 1 თბილისის მოქალაქენო! მთელი რუსეთი დიდებულ დღეებს განიცდის. საქარია ძალთა მოკრეფა.
- 2 თუ ჩვენნი ძმები ბრძოლის ველზე მახვილით ხელში იცავენ სამშობლოს სახელსა და თავისუფლებას და დავუფიყარ დიდებით ამკრებენ ჩვენს ჯარს, — სახლში დარჩენილებმაც უნდა შევასრულოთ ჩვენი მოქალაქობრივი მოვალეობანი. შევეშუბუქეთ ბეწვი ომში და დარკილებს, ვანუგეშოთ ოჯახი „ხაპსებიდან“ გაწვეულებსა, გავათხოთ მათი თბლები.
- 3
- 4
- 5 მოქალაქენო! შევლა ჩვენგანს სამშობლო იწვევს მოვალეობის შესრულებისათვის და ამ უწმინდესი მოვალეობისათვის თბილისის ცენტრალური კომიტეტი აწყობს თეთრეულის კვირას.
- 6
- 7 შესწირეთ ვისცა რა შეუძლიან. თეთრეული, თბილულობა, ფესხაველი, ტანისამოსი ვაკისა, ქალისა და ბავშვისა, სულ ერთია, ახალი იქნება თუ ძველი, შესწირეთ პაპიროსები, სპიჩკები, თაბაკი, საპონი და ყოველგვარი მშრალი საწვავი: ჩაი, შაქარი და სხვა.
- 8
- 9 თქვენთან მოვლენ „სობორნიკები“, რომლებსაც უნდა ჩაბაროთ პაკეტებით ნივთები, თქვენი ნებაყოფლობით გაცემული წვლილი დიდებულ საქმისათვის.
- 10 თეთრეულობის კვირა იწყება 19 ოქტომბერს, კვირას. 19 და 20 ოქტომბერს შეაგროვებენ 1, 2, 3, 4, 5 და 6 საპოლიცია უბნებში. 7, 8, 9, 10, 11 და 12 საპოლიცია უბნებში შეაგროვებენ 21-22 ოქტომბერს.
- 11
- 12 "შორჩილესი თხოვნა—წინდაწინ მოამზადეთ შესაწირავი ნივთები და დაუყოვნებლივ გამოიტანეთ, როდესაც „სობორნიკებმა“ დაიკონ თქვენ სახლში.
- 13 ღრო ძვირფასია!
- 14 მოქალაქენო! თქვენ მუდამ იყავით გულშემატკიავარი და ერთხელ კიდევ დამტკიცეთ ეს ძვირფასი თვისება, ომიანობისაგან დაზარალებულთა შემწე კომიტეტის თავმჯდომარე ალ. ხაბისიძე.
- 15 თეთრეულის კვირის კომიტეტის
- 16 თავმჯდომარე მ. ბერბერიძე.
- 17 ბიურო კომიტეტისა—საძალაძო მართიველობა.

ქართული წარმოდგენა

„არტისტული საზ. თეატრში“

ოთხშაბათს, 22 ოქტომბერს

ქართ. დრამ დასის მიერ ახალი მიზან-სცენებით აღ. წუწუნავას რეჟისორობით წარმოდგენილი იქნება

დ ა ლ ა ტ ი

დრამა 5 მოკ. აღ. სუბმათაშვილისა თარგ ვრ. ყოფშიძისა. მონაწილეობს მთელი დასი

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია. ბილეთები იყიდება კასაში დასაწყისი საღამოს 8 ს.

რეჟისორი აღ. წუწუნავა

ქართ. დრამ. საზ. გამგეობა

№ 33

წლიურად 5 მ., ნაწევარ წლით 3 მ., ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება ქარდრამატ. საზოგ. კანტორაში და „სორაპანს“-ის სტამბაში. მისამართი: Тифлиси, ред. „Театри да Цховреба“ ლოც. Имедავილი

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—ხელთაწერები საჭიროებისამებრ შესწორდება.—რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება „სორაპანსის“ სტამბის კანტორაში—დილით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ტელეფონი № 15-41

წ. 11

№ 33

კ ვ ი რ ა 19 ლ ვ ი ნ ე მ ბ ი ს ი ვ ი

1914 წ.

19 ლვინობისთვის

კერას ნუ ვაგაციებთ.

ქართული დრამატული ხელოვნება თბილისში და მისი მსახური დასი ამ ჟამად განსაცდელშია...

დაემხო ოჯახი, ჩანელდა კერა!

და სწორედ იმ დროს, როდესაც ახალი ძალა ფრთის გაშლას აპირებდა!

ამ ახალმა ძალამ უკვე დაუმტკიცა საზოგადოებას, რომ შემოქმედებითი მუშაობა შეუძლიან, რომ ჩვენი სცენა განახლების გზას დაადგა, მაგრამ ..

ამ დროს ჩაეფუშა თავშესაფარი, სამხვერპლო თვისი ..

გულსაკლავია გზა კვალ ანეულ, დაობლებულ მსახიობთა აწინდელი მდგომარეობა!.. და მით უფრო ტრადიციულია მათი ხვედრი, რომ ამას ჩვენი საზოგადოება ვერა ჰკრძნობს და არც უნდა იკრძნოს..

სოფელშია-კი ვისმის თუ უტაბელი უბედურება ეწვია—თივა დაეწვა, ძნა, ანუ სახლი,—მეზობლები, მთელი სოფელი ხელს შეახმარებენ და ფეხზე დააყენებენ ხოლმე, ჩვენს დედა ქალაქში-კი, სადაც ქართველთა გონებრივი მთავარი ძარღვი სცემს, აქ რითი გასცეს პასუხი ქართულ დასს?

— სამჯერ გამართულ წარმოდგენაზე სრული გულციობით...

საკუთარ კერა მოშლილი დასი ქალაქის ერთი უბნიდან მეორეში მიმოდის, ერთი სახლიდან—სხვა სახლში, რეპეტეციებს მართავს ხან სცენაზე, მძიმე პირობებში, ხან საღმრთოებში, ხან საღ...

არა აქვს საკუთარი კუთხე, ტანისამოსი, იარაღი, დეკორაციები, ბუტაფორია...

არა აქვს ერთი ადგილი, მუდმივი ბინა, თვის ჭირ-ვაზამზე რა მოილაპარაკოს...

არა აქვს შემოსავალი, რომ უსაქიროესი მოთხოვნილებანი დაიკმაყოფილოს და ამ დროს.. ჩვენი საზოგადოების „ნაღები“ ან ცხელცხელ სიტყვებით მოსთქვამს „გროვ-ნულ უბედურებას“, ან ფილოსოფიური სინდინჯით გაივლის, ვითომ და არაფერიაო ..

ახალგაზდა რეჟისორებმა ცნობილ მხატვართა დაახტვინეს სხვა და სხვა დეკორაციის, ტანისამოსების თუ ტიპების ესკიზები, მოამზადეს ყოველივე და როს აპირებდენ თავის ნაშრომის გამოჩენას, სწორედ მაშინ მიეგუ-ლათ კარი...

და არც კი ვისმის ეგულისხმება, მათი ნამუშავარი მაინც ვასინჯოს—გაუკეთებიათ რამე თუ არა?..

ასე ცივდება კერა სამშობლო სცენისა...

მართალია, თბილისში რამდენიმე დასი მუშაობს სცენის მოყვარეთა, მაგრამ ისინი ხომ... ქართულ დრამატულ დასის მაგიერობას ვერ გასწევენ ხელოვნების მხრით?

თუ ასე წავიდა საქმე, დასს ცული დღე მოელის და სამშობლო ხელოვნების ახალი გზით განვითარებაც კი ხნით შეფერხდება...

ახალი თეატრის აშენებამდის ჯერ კიდევ დრო გაცივოს და მანამ თუ ქართული თეატრის მრევლს რიგინი წარმოდგენები არ უმართეს, თანდათან გადაეჩვევა და მშობლიურ კერასაც მოსწყდება.

ამიტომ საჭიროა დასის არა მხოლოდ სიტყვი, და სახელით პატრონობა, არამედ საქმიანაც, რომ გული არ გაცივდეს, კერა არ ჩანელდეს ..

ამაზე ჰმარტებთ, ვისაც ეხება, არა თუ ფიქრი,—ზოუნვაც.

ვინ უნდა ააშენოს თეატრი?

ზოგი ქირი მარგველიაო, რომ უთქვამთ, სწორედ ახლა უნდა დამტკიცდეს.

ქართული თეატრის დაწვევამ ნათელჰყო, რომ იგი თუმცა სახელით თავ-აზნაურობას ეკუთვნოდა, საქმით მთელის ერის კუთვნილებას შეადგენდა. ამიტომაც არის, რომ ჩვენის ქვეყნის ყოველი წოდება, ყოველი წრე ერთნაირის მწუხარებით აღნიშნავს ამ დანაკლისს და შეძლებისდაგვარად თავის წვლილსაც სწირავს ახალი ქართული ეროვნული თეატრის ასაშენებლად..

ცეცხლმა მაყუწა, დროებით მაინც, ჩვენი წოდებრივი განსხვავება, დასური განხეთქილება.

და ეს ასეც უნდა იყოს, ვინაიდან სამშობლო ხელოვნების ტაძარი ყველასთვის ერთნაირად ძვირფასია... თეატრის აშენების ზრუნვას შეუპყრია ყველა მოაზროვნე ქართველი და ეს იყო მიზეზი, რომ 5—7 ღვიანი ბისთვის ქართ. კულტ. დაწესებულებათა წარმომადგენლების ყრილობამ თეატრის აშენებელ კომიტეტისათვის საჭიროა კაცნიც დასახელა.

დიად, დასახელა და მათი არჩევა-დამტკიცება მიანდა ქართ. დრამ. საზოგადოების კრებას, რომელიც მომავალ კვირას უნდა შესდგეს.

ამ კომიტეტმა უნდა გამოიხატოს მთელი ჩვენი ქვეყნის ნება-სურვილი, მოუყაროს თავი ყოველგვარ შემოწირულებას, დრომდე ხელუხლებლად შეინახოს, ჰზარდას და, ალბად, იგივე უნდა შეუდგეს სათეატრო ადგილის გამოძებნასა და თეატრის აშენებას. ჯერ კი უმთავრესად ფულის შეკრებაა საჭირო..

ფულის შეკრება არა მხოლოდ მდიდართა ანუ თავ-აზნაურთა შორის, არამედ მთელ საქართველოში, ყოველ სოფელში, ყოველ ქართველისგან... ჩვენთვის უფრო დიდი მნიშვნელობა აქვს, ქართული ეროვნული თეატრის ასაშენებლად ყოველმა ქართველმა მოიტანოს თითო აგური მაინც, ვიდრე ერთმა და ორმა შესწიროს თანხა და ამითი გათავდეს საქმე.

მართალია 5—7 ღვიანობისთვის კრებაზე ზევინდან დასახელეს კომიტეტის კანდიდატი, რომელთა კეთილსინდისიერებასა და ავტორიტეტში ექვიც არ შეგვეპარება, მაგრამ შეიძლება ბევრმა მათგანმა, სხვა საქმეებით დატვირთულმა, ან არ იკისროს კომიტეტის წევრობა, ან თვის სურვილის წინააღმდეგ არჩეულმა, კომიტეტის წევრის სახელი ატაროს, ხოლო კომიტეტში კი ვერ იმუშაოს მოუცლულობისა გამო, როგორც ეს სჩვევია ბევრ ჩვენს საზოგადო დაწესებულებაში წევრთ. თეატრი ცოცხალი საქმეა: თუ წინ არ მიმოძრაობს—სიკვდილი მოელის, მის ასაგებად ფულის შეკრება უფრო მეტს სიფხიზლეს, მუდმივ მუშაობას თხოულობს და ამიტომაც საჭიროა მის სათავეში მოსაქმე, მოძრავი ხალხი ჩაეყენოთ, რომელიც ჩვენის ქვეყნის ყოველ კუთხეში გააბავს ქსელს, და არა მოღლილი ანუ სხვა საქმით დატვირთული...

მომავალ ქართულ თეატრში უნდა გამოისახოს მთელი ქართველი ხალხის სულისკვეთება, მთელი მისი ჰენია და ამიტომ მის აშენების საქმეც მხოლოდ ერთს რომელსამე წოდებას, ერთ წრეს ანუ ჯგუფს არ უნდა ეინდოს..

ამიტომ მოუწოდებთ ყველას, ვისაც საშობლო თეატრი ცოტაოდენ ღირებულებად მაინც მიაჩნია, დაესწიროს დრამ. საზ. კრებას (გადამწყვეტი ხმისთვის საჭიროა საწევრო 3 მან. გადახდილი ჰქონდეს) და, თუ 5—7 ღვიანობისთვის დასახლებული პირნი უარს იტყვიან, შესაფერი კაცების არჩევა-დამტკიცებას შეუწყოს ხელი...

სასურველია, ამ კრებას დაესწინენ ჩვენის ქვეყნის სხვადასხვა კუთხის (პროვინციელ) კულტურულ დაწესებულებათა წარმომადგენელნიც. სათათბირო ხმით მაინც.

კიდევ ერთი კვირა გვიძევს წინ და ამ თავითვე მოვიფიქროთ, ავწონ-დავწონოთ, ვის მივიანდოთ ქართული თეატრის აშენების საქმე.

ნ ა ხ ნ ო გ ი

უნუგეშო და ღონე მიხილი,
მუდამ მწყურვალი, მუდამ მშვიერი,
დავეხეტები ნაცნობ ქუჩებში
და ნალევნაჩვე სიმღერას ვმღერი.

არავინ ისმენთ, არც არავინ გრძობთ
ჩემს ღრმა ვაებას, ჩემს საგალობელს;
თვალებს მარიდებთ, თითქოს ვეღარ მცნობთ,
ლუკმაზე ზრუნვით სიკოცხლის მგმობელს.

ნურც მღირსება ეგ თანაგრძობა! ..
და თუ თქვენ შორის მოვეცდე მშვიერი, —
მაშინ დავებშოთ მართლა ეგ ცნობა,
რომ ვეღარ ვეცნოთ ჩემი იერი.

ს ი ყ ვ ა რ უ ლ ი

— ყველაზე უმშვენეირესი, ყოველისფერ-
ზე უტუბესი ცხოვრებაში სიყვარულია. სიყვა-
რული რომ არ იყოს, აღამიანის ცხოვრება
მეტად უგემური და უფერული, მეთად მოსა-
წყენი იქნებოდა! ეუბნებოდა მიშა თინას.
ხელი წელზე შამოხვია, დრო-და-დრო თვა-
ლებში ჩაანერგებოდა და შემდეგ ტუჩებში
ჩაეკონებოდა.

სიყვარულით სავსე თვალებით შეჩერებო-
და მას ნინა და გულზე ეკროდა, თითქოს
უნდა შეუსისხლხორცდეს მიშას, რომ ორივეს
ერთი სხეული ჰქონდეს, ერთი არსებაო.

ახალი ჯვარდაწერილი იყვნენ: სიყვარუ-
ლით შეირთეს ერთმანეთი და ახლა ორივე
უხომო ნეტარებას განიცდიდა.

— სრულებით არაფერი რომ არ იყოს
ცხოვრებაში, სრულებით არაფერა, მხოლოდ
სიყვარულისათვის ღირს სიკოცხლე, რადგა-
ნაც სიყვარული ყველაფერია. წარმოსთქვა
მიშამ.

— მაშაკაცებს დიდი სარბიელი გაქვთ
ცხოვრებაში, ჩვენნი ერთადერთი სარბიელი
თითქმის ოჯახია თქვენ შეიძლება ისეთმა
საქმემ მიგიზილოთ, გაგიტაცოთ, რომ სიყვა-
რული კიდევ დავგიწყდეთ, უმისოდ გას-

ძლოთ; ჩვენკი, ქალებს, სიყვარულზე ძლიერი
გრძნობა არ გავგანია. ის მთელს ჩვენს არ-
სებას ავსებს. უსიყვარულოდ ჩვენ სიკოც-
ხლის მთავარ ძარღვს მოკლებულნი ვართ.
ეუბნებოდა ნინა.

— სიყვარული ღირსია, რომ იმისთვის
აღამიანმა იკოცხლოს, უკვდავება ბედნიე-
რება, სრული კმაყოფილება სიყვარულშია
ამბობდა მიშა და ნინას მაგრად იკრავდა
გულში.

— როდესაც წარმოვიდგენ, თუ რა ღი-
დი, უზომო, უსაზღვრო ბედნიერებაა სიყვა-
რული, ვფიქრობ რა უნუგეშო უნდა იყოს
იმათი ცხოვრება, განსაკუთრებით იმ ქალე-
ბისა, რომლებსაც არასოდეს არ გამოუცდიათ
ღრმა, ძლიერი სიყვარული. წარმოსთქვა
ნინამ.

— ყოველივე დიადი, უაღრესი, მიუწლო-
მელი მხოლოც ცალია. ქრისტიანობამ მით
დაამარცხა წარმართობა, რომ მრავალ ღმერ-
თებს ერთი უსრულესი ღმერთი დაუპირდა-
პირა. ძლიერი სიყვარულიც მარტო ერთია;
ამ სიყვარულს აღამიანი თავის სიკოცხლემს
მხოლოდ ერთხელ განიცდის.

— მეცა მგონია, რომ ძლიერი, ქეშმარი-
ტი სიყვარული მხოლოდ ერთხელ შეიძლება

— როდესაც ირწმუნებიან: არა, მეორე-
თაც შეიძლება ნამდვილი, ღრმა სიყვარული,
მესამეთაც, ეს დიდი შეცდოზაა, ფსიხოლო-
გიური შეუძლებლობა. თუ პირველი იყო
ღრმა სიყვარული, მეორე და მესამე შეუძლე-
ბელია. თუ მეორეა ან მესამე ღრმა სიყვა-
რული, მაშინ პირველი არა ყოფილა. ხში-
რად წუთიერი გატაცება სიყვარულად მიაჩ-
ნიათ. სიყვარული უკვდავი, სამარადისო გრ-
ძნობაა და წუთიერ გატაცებასთან მას
არავითარი კავშირი არა აქვს აღამიანი
ერთხელ იბადება, მხოლოდ ერთხელ განიც-
დის ქეშმარიტ, ღრმა სიყვარულს.

— როცა შენ გიყურებ, მიშა, ასე მგო-
ნია, მუდამ, ყოველთვის მიყვარდი, მაშინაცკი,
როცა არ მენახე, არ გიცნობდი. მე ვეღარ
წარმომიდგენია ჩემს ცხოვრებაში ვერც ერ-
თი წამი, როცა შენ არ მყვარებოდე.

— მე მრწამს, რომ მე და შენი სიყვარული
ჩვენზედ აღრე იყო. სანამდის მე და შენ და-

ვიბადებოდით, ის არსებობდა. საღ ან როგორის სახით, არ ვიცი; მაგრამ მრწამსს. ღრმად მრწამსს, არსებობდა და თავის გამოხატვას, გამოაშკარებას, დაბადებას ელოდა.

ღვლები ვარბოდნენ, თვეები ერთი-მეორეს მისდევდნენ. ახალგაზრდა ცოლქართა ნეტარებას არაფერი არღვევდა.

როდესაც ნინამ იგრძნო, რომ სხეულში ახალი არსება გაუჩნდა, მისმა ბედნიერებამ უმაღლეს წერტილს მიაღწია.

—მე დედა შევიქმნები, დედა! ღმერთო, რა ბედნიერებაა! მე მგონია, ყოველივე ეს სიზმარია მხოლოდ, მხოლოდ ოცნება.

მან გაუზიარა თავისი სიხარული მისას. მისას სახე გაუბრწყინდა.

—როდესაც ჰხედდა, რომ მამა ხარ, როდესაც საკუთარ სისხლსა და ხორცს უყურებ და ის ინძრევა, ქსლოპინებს, ილიმება, დიდი ბედნიერებაა! ეუბნებოდა მიშა ცოლს.

ბედნიერი ცოლი და ქმარი ხშირად მთელი საღამო ისხდნენ და ბავშვს სახელს ურჩევდნენ.

—თუ გოგო იქნა, თამარა დავარქვათ. ამბობდა ნინა.

—თამარა მეტად გავრცელებული სახელია. ქეთუშა ჯობია.

—არა, ქეთევანი რა სახელია, თამარა უმჯობესია!

—ძალიან კარგი. მხოლოდ თუ ბიჭი იქნა, შალვა დავარქვათ.

—არა, არა, ზურა ჯობია! იყო ერთი კამათი იმის შესახებ, ზურა ჯობდა თუ შალვა სახელად.

სულწასული ელოდნენ ბავშვის დაბადებას. ქალი დაიბადა.

ნინას ძალიან უნდოდა, ბავში თავისი ძუძუთი გაეზარდა, მაგრამ ერთობ დასუსტდა და ვერ შესძლო.

ძიძა მოიყვანეს.

ნინა წაჰოლდა ლოგინიდან, მაგრამ ვეღარ მოჯობინდა. ღრო-და-ღრო ტანში აქრიალებდა, უმადლო იყო, ხელფეხი უფოლიანდებოდა, აქა-იქ ახველებდა, თანდათან ხლებოდა, ყვითლდებოდა.

მსახიობი ქალი ნინო დავითაშვილი

ქეთაისის დრამატულ დასში მიწვეული.

მოწვეულმა ექიმმა თავი ჩაიქნია და კონსილიუმი დანიშნა.

—თქვენს ცოლს ფილტვების ქლექი აქვს დაწყებული. აუწყა კონსილიუმმა მისას. სამართალში რომ ჰყოფილიყო მიცემული და სიკვდილით დასჯა გადაწყვიტათ, ეს ამაზე უფრო ძლიერ არ იმოქმედებდა მისაზე მთელ მის მოამავალს, მთელ მის ცხოვრებას შავი ზეწარი გადაეფარა.

—გადამირჩინეთ როგორმე ჩემი ნინა, გადამირჩინეთ!—თვალცრემლიანი ეხვეწებოდა ის ექიმებს: უმისოდ ცხოვრება არ შემიძლია. ნუ დამზოგავთ. ქვეყნის ვალს ვიკისრებ, ოღონდ ეგ მომირჩინეთ.

ექიმები ჩუმად უსმენდნენ, რადგანაც ამ შემთხვევაში თავის სრულ უძღურებას გრძნობდნენ.

—ღმერთო, ნუ თუ ნინა უნდა მომიკვდეს, ნუ თუ ნინა აღარ მეყოლება? წამოიძახებდა ის, როცა მეორე ოთახში გავიღოდა, გიყვიეთ დაიწყებდა სიარულს და სიმწრით თმას იგლეჯდა.

კონსილიუმს კონსილიუმზე ნიშნავდა. ავადმყოფობაც შეუჩერებლად განაგრძობდა თავის საქმეს.

სადაც კი ურჩიეს ექიმებმა, მიშამ ყველგან წაიყვანა ცოლი—ზღვაზე, მთაზე,—მაგრამ ყოველივემ უქმად, უნაყოფოდ ჩაიარა.

(დასასრული იქნება)

ვ. კეჩიქიანი

მ ო ხ ი რ ხ ე ზ უ ლ ი ღ რ ო

ჩვენი ისტორიული სიღი ისეთია, რომ მიუღამ ვაშის განსხვავებული კარსე გეგმას და მწესურებას, ვაი და ვიმი გაუთავებულა. კიდე-ვანც ვსტირით, ვსტირით, დაუბოლოებელი და რაც შეეძო დრო გადის, მით უფრო სისწრა-ვეთილებში ვვარდებით, გონება გვეფანტება, ენერჯია დუნდება და ხასიათი ირუკნება.

გაზეუბებში განსაკუთრებული ადგილია მიხეილი „ქართული თეატრის გარეშე“, რომელიც რაღაც სამგლოვანო ფურცელს წარმოადგენს და სი-დაც ერთმანეთს ვეჭვობებით მოთქმისში, წუწუნ-ში, ტირილში. რა თქმა უნდა, საშინელი დან-კლისია ქართული თეატრის განდგურება, მაგ-რამ ნუ თუ დღეს, როდესაც უნდა სწევაბოდეც თვით ჩუფინა არ ჩუფინა სკაიბსა მთელი ქართული ერისა, როდესაც კარს ისეთი დრო მოგვდგომია, რომლის მსგავსი არასოდეს გაშე-არდება, არა თუ მთელი ქვეყნიერებასთვის, არამედ ისეთ პატარა ერთსთვისაც, როგორც ჩვენი ვართ, მხოლოდ ამ ერთმა ნიუთიერმა და-ნაკლისმა უნდა დაჩრდილოს ამ დიდა მომენ-ტის შინაშეგლობის შეტება და მისთვის ვე-ანასა და მწესურებას მოვანდომით ერის მთელი ენერჯია!

ნუ თუ მართლათაც იმდენად დაუძღურებუ-და სულოერადაც ქართველი ერი, რომ რაღაც ნახეგარი მიდობის, თუნდაც ერთი მიდობის, სარაღმა აგრე თავსარი დაკუცენს და იგი „ერთგუნდ უბედურებად“ დავსახოთ!

შეიძლება მაგალითი უდაგილო იყოს, მაგ-რამ მე ვინცოთ ერთს ადამიანს, რომელსაც სწორედ ამ დროებით, თითქმის ამასე შეეძო ზარალი მოუვიდა, თითქმის მთელი მისი ქო-ნება დამსხვრა, მაგრამ მისიც იმედით შესტქე-რის თავის მომავალს და ოდნავადც არ შემე-რეკა მისი ენერჯია და ნუ თუ „ქართული ერი“, მთელი საქართველო უნდა გასტეხოს თეატრის დეწესი!

ერთობ გადაჭარბება არ ვარცა! სირცხვი-ლია!

„ხელოვნების ტაძარი დიდუბა“, „სამშობ-ლის კერა დიქცა“, „ერთგუნდული უბედურება დეგეტრადს“ და სხ. და სხ. ამ გვარს საშინე-ლებას გვაწვდის ჩვენი ზრეხა და კერძო პირნიც,

მაგრამ სწორედ დანაშაულობას ერის წინაშე ასეთი სულმოკლეობა. ხომ სდგება სხვა და სხვა კომისიები, ორგანიზაციები, მობის კერ-ძო პირთაგან შემოქმედებლებს და ჩვენც სწორედ სრული სიბინჯით, აუღეველები ამ მხარეს უნდა მივაქციოთ ყურადღება.

დიდი ხნის უნდა მიმხვდარბივით, აქამ-დისაც უნდა გვეთქმარ და მოგვეწყო, დეგვარ-სება „ერთგუნდული ფონდი“, სიდაც უოველს ქართველს შეიძლება სიდაც გავრად, თავის შემო-სავლის კვლობასზე, როგორც სხელმწიფო ბეგარს, წლიდან წლამდე შეეტანა თვისი წვლილი და დეე, ამ უბედურებაში მინც მაგვასხედროს და თუ კი გარეშე პირთებით ეს შესიძლება, შექქინთ ორგანიზაციები, ან უვეთისა არსებულ-მა ორგანიზაციებმა: კ. გ. სისოგადობამ და განუფილებებმა, ბანკებმა, ადგილობრივმა ინტელიგენტურმა ჯგუფებმა მოაწესრიგოს, მი-იზიდოს სამოქმედოთ ამგვარ ორგანიზაციების გარეშე მდგარი სხელი ძალები და თუ ამ საქ-მეს რიგინად გაუძღვებით, სიმი-თხისა წაის განმავლობაში დაარსდება „ერთგუნდული ფონდი“ ო-სხვარ და ხუთჯერ იმასე შეეძო, რაც სხვა ზარალი მოგვავიდა.

სამგლოვანო ბარათებს, მოთქმისა და ზარს კი თავი დავახებოთ, სირცხვლია. არც თუ ისეთი უმარბივით თანხა სიქირო თეატრის შენობისათვის, თუ საქმეს უფრო ცლონით და ფთხილად მოგვიადებით, ვიძრე იმ სთეატ-რო შენობის აშენებისა და განახლების დროს ვეკიდებოდათ, რადგანც სთეატრო ხელოვნე-ბის სიდადე და მისი შინაშეგლობა რაღაც ჩვეულებრივ შენობაში კი არ მდგომარობს, არამედ თვით სისტეო ხელოვნების სიდადეში.

არსად თეატრის შენობებმა არაფერს გასა-ოცარს არ წარმოადგენს; სიამსტრო თეატრს მაგალითად მოსკოვში სულაც ვერ შეამჩნევთ, მაგრამ თვით სიამსტრო თეატრი კი მთელი ქვეყნიერების უოველ კუთხიდანაც მოსიანს.

დეე, ქართული თეატრის შენობის ცეცხ-ლით განდგურება სისწავლებრივ მოამსწავებელი იყოს ამისა, რომ ქართველი ერი იმ ცეცხლის აღში განწმენდილი დიქციებს სხელს ცხოვრებას.

დემ, ეს საშინელი ტეტხლის ალი იმის მომასწავებელი იყო, რომ ფერფლთაგან იმ ნანგრევებზე ახლანი თვალწარმტანნი სრა-ვალატნი გაქვნიდებან. გაღაჭანებუბა უბედურებისა-კა არ ვაგტ! კმარა ტირილი! სირცხვილია!

ს. დალიანი.

სული სწუხს!

(ბაირონიდან)

სული სწუხს! ჩქარა, ჩქარა, მგოსანო! პა, ოქროს ჩანგი, მოჰკიდე ხელი; დაჰკა მის სიმებს, რომ შემასმინო ხმა სამოთხისა, გულის დამწველი!..
და თუ შეგებდმა მთლად არ წარბაცა იმედის სხივი ნუგეში ჩემი,—
კვლავ გაიღვიძებს და ჩემთა თვალთაც წასკდებათ ცრემლი — შევების მომცემი!..
ვითა გვირგვინი ჩემის დიდების, ისევე მზარავს ხმა მზიარული...
მგოსანო, სევდის ჰანგი მასმინე, მიწველე, თორემ გიპო გული!..
იგი არავის არას უმხებდა, სღუმდა—ღუმლიმა მოუკლა ძალა— და მარად მკერდ-ქვეშ იტუნებოდლა ვით სასიკვდილო შხამის ფილა!...

ბ. ახოსპირელი

მ კ ი ე, ს უ ლ მ ე..

(საძიებელ ღვთაებას)

...სად, სად გიპოვო?!
სადილისპირო ბოღიაში შენ სახელს გამოსთქვამენ მთრთოლვარე ტუჩები... გული და გრძნობა შენს ლოცვა-ღაღადისში იღვეიან...
ნეტა იცოდე, თუ რა რიგ გიხმობენ!..
სულს შენი სიკოცხლით სავსე ნეტარება-ბედნიერების ხატება ელანდება...
ნუ თუ, ჩემი სულის ღაღადისი — შენის ხილვისა უნდა დარჩეს ზნულადღებლისად უღაზნოსა შინაჲ?!
ზღვის მყინვარე მღელვარებაში ვგრძნობ შენ სიკოცხლს, შენს გარღუვალობა-უკვდებას!..

შენ, რომელიც აღმოცენდი ჩემის წარმოდგენით, უძილოდ ვატარებულ დამებების ლოცვებში, — ჩანთქე ჩემი სულის სიმწველენურწარწველობა!..

შენ ქარი ხარ, — აბობოქრებულ ოკეანის ტალღათ სრიალისგან შობილი, რომელმაც სფეროს სივრცეში გაანიავე ველურ სულის ღაღადისი... და სივრცის დუმოლის ასმენ ყრულ ამოძახილ — ჩემ გულის კენესას!..

შენ მოჰფინე მთელ სამყაროს ველურ სულის ღაღადისი და გულის კენესა ჩაქუხის ქეითინს შეუერთე. თვით ცხოველმყოფელ მხეს აახელ...
მაგრამ პასუხი-კი ვერ მაღირსე!..
ნეტა თუ, ოღესმე ვინც მელირსება?!

თუ არ ხარ, ჩემი სულის ღმერთა, მაშ რად ვლოცულობ დამზობილი შენ ფერხთ წინაშე?.. როს განისვენებ ოცნების ასულთ, ნეტარის ძლით, ზღვის სარეცელზე?..

ახ! რომ იცოდე, რა რიგად მსურს შენ ფერხთ ვემთხვიო... ღიმილი შენი გავიზიარო... შენი მარადიულ სუნთქვით ვისუნთქო... შენი სიკოცხლით ვიკოცხლო — ვინეტარო!..

თუ ნანახი არა მყევხარ, მაშ რად დამგებ?.. ბუნდოვანად შენი სხეული რად მებატება ჰე, სულის ღანდო!..

— აღთქმულ ქვეყნის ასულო, სიზმრად ხმობილო, ცხად სიზმარში შობილო — ჩემი სულის დობილო... გვგონებ სიზმრად გიხილე!..

... რომ არ ვიცი ვადაწყვეტით, რა, რა გიწოლო?!..

ვიცი; უნდა გეპოო... მაგრამ, რომ არ ვიცი დანამდილეზით სად, სად გეპოო?... ან სით მოგიხმო?!..

რა ჟამს მოხვალ, — სად და როგორ?.. — საღამოს, შუალამისას თუ განთიადს?..

ოჰ! ეს კი დანამდილეზით ვიცი, რომ განთიადს მოხვალ — ჩემი სულის განთიადს, შენით მასაზრდოვებით და ვსაზრდოებ შენით, — სულო ჩემო! . . .

... სულო ჩემო!..

რად ჩამაყურყუმელავე სევდის მორეწვი?.. რად დიკარგე მშვიდობა და რად დიძვიდრე სამარადისო მოუსვენრობა — «რალაცის» ძიება?.. რად მისჩერებხარ შემოდგომის გაცრეცილ ცის ტატნობს?.. რად უსმენ ზღვის ტალღათტყკრილის?.. ვის უყვი მთვარიან ღამეს მთის მწვერვალზე?..

რას ელი, რას?.. სულო ჩემო?!..
ემიე სულო — ძიების მონავ!

ვ. ალუღიშვილი

მსახიობი ვასო არაბიძე

ქართ. დრამ. სახ. დასში მიწვეული.

წოვისა გავგან ჩხრილავს...

ანუ როგორ ვითაზაზე მე
ფრანც მოორის როლი
(ნაამბობა)

უცნაური ხალხი ვართ ჩვენ, ქართველები! სრულიად არ ვიცით ნამდვილი ნიქის ცნობა: ზოგჯერ ისეთ უნიკო ადამიანს ავიყვანთ ხოლმე ცამდე, რომელიც პოეტათაც არ გამოდგება, და, პირიქით, უტყუარ ღვთიურ ცეცხლით აგზნებული კაცი კი ხშირად იმ მდგომარეობამდე მიგყავს, რომ იძულებული ხდება ბოლოს აფთიაქის მოწაფედ ჩაეწეროს. მაგალითი გნებავთ? აი, თუნდა—მე და ლადო მესხივილი. თქვენ რომ კაცმა გკითხოთ, ლადო მესხივილი ჩემზე ნიქიერი მსახიობია და იმისი ფრანც მოორი ჩემსა ზევად სჯობია. მერე გინახივართ კი მე ფრანც მოორის როლში? არა! მაშე ყური დამიდგეთ და გაამბობთ...

მართალია, მაშინ მე 16 წლისა ვიყავ და გიმნაზიის მესამე კლასში ვახლდით, მაგრამ ამ გარემოებას თქვენ ყურადღებას ნუ მიჰქცევთ: განა ცოტაა ჩვენში 13-14 წლის პოეტი, შენს 70 წლის აკაკის რომ 70-ჯერ

სჯობია? იმდენი წელიწადი თქვენც გასძელით და მეც... მაგრამ მე არა: ჩემისთანა უბედურ კაცს რათ უნდა ხანგრძლივი სიცოცხლე?.. იმდენი წელიწადი თქვენ გასძელით, რამდენი ასეთი პოეტი ჩვენს საქართველოში იყოს!..

ღიად, 16 წლისა ძლივს ვიქნებოდი, ლადო მესხივილი რომ პირველად ვნახე ფრანც მოორის როლში. მართალი უნდა მოგახსენოთ, არა უშავდა-რა, გვარიანად თამაშობდა, მომეწონა კიდევ ალაგ-ალაგ, მომეწონა, მაგრამ არ დამაკმაყოფილა. იმ დროსვე ვგრძნობდი კიდევ რომ სასცენო ნიქით ზეგარდმოცხებული ვიყავ, და ამიტომ ვათავდა თუ არა წარმოდგენა, ამოვიღე უბის წიგნი და ჩავწერე: „мне тоже надо поиграть этого роль“...

ეს კი უნდა იცოდეთ, რომ რაც ჩემს უბის წიგნში ჩაიწერება — კანონია: უნდა შესრულდეს კიდევ!

შემთხვევაც ადრე მომეცა: გავათავე თუ არა ვგზამენები... თუმცა, უკაცრავად. მე კი არ გავათავე ვგზამენები, ვგზამენებმა გამათავეს მე, რადგანაც მეოთხე წელიწადს აღარ დაპტოვეს იმავე კლასში და გიმნაზიიდან გამომრიცხეს. ასეთია ნიქიერ კაცის ხვედრი! ხომ მოგეხსენებათ, რომ ყველა გენიოსები გიმნაზიიდან გამოდებულნი არიან!

ახლა, ამ ჩვენ დროში, მესამე და მეოთხე კლასებიდან გამომრიცხულთ მეტად ფართე სარბიელი ეშოვებათ წინ: მათ შეუძლიათ ლექტორობა, პუბლიცისტობა, პოეტობა, მხატვრობა, არტისტობა და სხვა მრავალი ხელობა აირჩიონ. მაშინ კი ჩვენი საზოგადოებრივი ცხოვრება ეგრე რთული და წინაასული არ იყო, და გიმნაზიის დაბალ კლასიდან გამომრიცხვა მხოლოდ იმის უტყუარი ნიშანი იყო, რომ გამომრიცხულ ქაბუკს დიდი სასცენო ნიქი ჰქონდა...

ამისდაგვარად ერთხელ კიდევ დავრწმუნდი, რომ მე სცენისთვის ვიყავ დაბადებული და დაუყოვნებლივ შევეუდექე ზეგარდმო მოწოდებისამებრ მუშაობას. ვადავწყვიტე ბათომის სცენა ამერჩია ასპარეზად. რატომ ბათომის და არა ქუთაისის ან თბილისისო, იკითხავთ თქვენ? იმიტომ, რომ ბათომში მე მყავდა ჩემი ნესტან-დარეჯანი, რომელსაც ჯერ

მსახიობი ი. ივანიძე

...ბატონებო, რა საჭიროა ბევრი ლაპარაკი?.. თუ ხალხი არ მოდის ჩვენთან, ჩვენ მივიღეთ მასთან!..

კიდევ მოსამზადებელ კლასში მივე პატროსანი სიტყვა კოლათ უერთვისა, და მინდოდა პირველ გამოსვლისთანავე ენახ სცენაზე ნესტანს მისთვის სტუმლ. შეუშროვებლი ტარიელ.

უპირველეს ყოვლისა სასცენო გვარი მოვიგონე: დავირქე „საღონ როსიშვილი“... პირველი წარმოდგენისათვის, რა თქმა უნდა შილდერის „ყაჩაღები“ გამოავაცხადე; ვინაიდან ამ ტრაგედიაში მე მარტო ფრანცის როლი მაინტერესებდა, ავიღე მხოლოდ შეხუთე მოქმედება და შევეკეთე ისე, რომ ვერაგი ფრანცის სახე ნათლად დამდგარიყო მაყურებელთა წინაშე: ამოვკრიბე წინა მოქმედებებში საუკეთესო ადგილები, როგორცაა, მაგალითად—მამის დანჩაობის სცენა, ის სცენა, როცა ამალია ფრანც მოოროს სილას გარტყამს და ხმაღს წაართმევს ქარქაშიდან, აგრეთვე რამდენიმე სხვა ადგილიც და კვლავ ეს კობტად ჩაურთე მეხუთე მოქმედებას.

ამით შილდერმა, რა თქმა უნდა, თუ მოიგო, თორემ არაფერი წაუგია!

დადგა წარმოდგენის საღამოც. გრიობი ჩინებული გამოვიდა. ეს იმიტომ, რომ პარკი არ გავიკეთე. რაც უნდა კარგათ გავიკეთოს მსახიობმა პარკი, მაინც ემჩნევა, რომ საკუთარი თმა არ არის. ესეც არ იყოს პარკის რომ იწებებ უზღბლზე და საფეთქლებზე; პირის კანს სქიშავს და მიმიკას უშლის. ამ მიზეზების მიხედვით ვარჩიე ისევე ჩემის თმით გამოსვლა. ავიღე წითელი მელანი, შევიღებე თმა და მოჩა. საკუთრივ ჩემ მიერ შექერილი მოკლე შარვალი და სა-

ღამური გრძელი პერანგი რომ ჩავიცვი და კუხისავითაც კარგა მოზრდილი ბაღში შევიტენე პერანგში მარცხენა ბეჭის ზემოთ, სარკეში ჩავხივლე: ნამდვილი ფრანც მოორო იდგა ჩემს წინაშე. თავის ჩამოსახარჩობი მოწყობილობაც, რა თქმა უნდა, მხად მქონდა. ამ მიზნისათვის წელზე შემოვიტყვი მსხვილი თოკი, გამოვსკვენი უკან და შემდეგ უკანვე პერანგის საყელოში ამოვიტანე; კისრის ხერხემალითან მარყუჯად...

დაჰკრეს მესამე ხარი და ვიგრძენი, რომ ამ სოფლიურ განცდას განევშორე, ჩემი საკუთარი სახე და ფსიხოლოგია გამიქრა და ფრანც მოოროად ვიქვეც.

ავიკოვლი მარცხენა ფეხზე და საზარელი ღრიალით შევევარი სცენაზე შევევარი თუ არა, პარტერიდან რაღაც უცნაური ხმაურობა მომესმა: თითქოს იცინოდნენ. სხვა რომ ყოფილიყო ჩემს ადგილას, იმ ხმაურობას მართლაც სიცილაღ მიღებდა, მაგ. მე კარგად ვიცი რომ ჩემი თავის ფასი: რა მქონდა სასაცილო? არ შევებუე იმ ხმაურობას უდა თამაში დავიწყე. ნამდვილი თავდავიწყება განვიცადე: აღარაფერი მახსოვდა გარდა ჩემის როლისა და არც არა მეყურებოდა რა. ისე ვიყავი გატაცებული, რომ მხოლოდ შუა თამაშში შევამჩნიე, რომ კუხი ჩამომეარდნოდა, ზედ თეძოზე მომქცოდა და მარცხენა ფეხის ძაგიერ, მარჯვენაზე დამეწყოა კოკლობა.

—მშმაციებებს, დანიე-ე-ე-ე! მშმაციებებს, ჩემო დანიე-ე-ე-ე!—ვიძახობდი მე და ვგრძნობდი, რომ მთელი ჩემი სხეული საშინლად კანკალებდა, ხტოდა და კუხიც საზარლათ ქანაობდა თეძოზე, თავისთვის.

შეუღარებელი ვიყავი იმ დროს! ეს მე ნამდვილად ვიცი, რადგან შემთხვევით თვალი მოვავლე პარტერს და დავინახე, რომ უმეტესობას ვეღარ აეტანა ჩემი ფრანცის საზარელ სახის ცქერა და ზურგი შეექცია სცენისათვის.

—ჯერ სადა ხართ?—ფეტიკობდი მე: თქვენ ბოლო ნახეთ, ბოლო! ნახეთ, როგორ ჩამოვიხრძო! თავი და გაუძელით საშინელ სურათს!

(დასასრული იქნება)

თაგუნა

ქართული დამწვარი თეატრი

ქართული თეატრის დაწვის გამო

სოფლად ვიყავი. ქუთაისს რა ჩავედი და ქართული ეროვნული სიმღერის დაღუპვის ამბავი გავიგე, გავრინდი, ამოვიკენსე .. მაგრამ...

სხვა და სხვა ქირი ჩვენზედა...

კვლავ ახალი ქირი, ახალი განსაცდელი, ახალი ზარალი და დიდი ზარალი.

მას შემდეგ დღე ყოველ, ყველა გაზეთში ტირილი და გოდება:—

„დავიღუპეთ, დავივსეთ, დამიზო ფასდაუღებელი განძი, გავანადგურდით“... და მისთანები...

ნეტა ამ წუწუნით აღვადგენთ რასმე?

არ ახალია, ძველია.

მაგრამ ვის, როდის, რა აუგია და აუშენებია ტირილითა და წუწუნით?

ბაღლი, ღლაზი იტირებს, მას ხუხულას, გოჯილას აუშენებენ ერთი წამისას.

პალატ-დარბაზი და ეროვნული განქუელი ცრემლით არ ავვიშენდებო.

ყოველმა ქართველმა გაიღოს წვლილი თვისი, ვისაც რა ელონება და შეუძლია. სახელისათვის, დიდი საქმისთვის და ფენიქსისებერ განახლება და აღზღვება დაქუელი...

— სწორედ ბედნიერია შენი ძმა კოტე, რომ ამ უბედურობას არ მოესწრო —

ამ სიტყვებით ბევრი შემხვდა ქუთაისს ჩასვლისას ..

ვიცი კოტეს ძალიან უყვარდა აწ კეცხლის მსხვერპლად ქცეული თეატრი. ამაყობდა სასკოლადავი ჩემი ძმა ამ ეროვნული სიმღერით და მუდამ, როცა თბილისში მოვხვდებოდი, დამატარებდა ამ ეროვნულ ტამარს და მის სახეზე კმაყოფილება, სინარული იხატებოდა.

მაგრამ ასევე იქნებოდა ეს სიამაყე და სინარული მისთვის— ეცოცხლა და შესწრებოდა იმ დროს, ოდეს ქართველობა, ნაცვლად გოდება წუწუნისა, ბეჯითად და გულით შეუღებოდა დაქუელის აღდგენას...

და რომელმა ქართველმა არ იცოდა მისი ფასი?

ამ ფასის ცოდნაც ის იქნება, თუ...

ზღვა ცვარისგან შესდგება. მოვლავადეთ, თითო ცვარი თითოეულმა ქართველმა ყოველმა თავის წვლილი.

მეც ჩემს წვლილს, ვინაიდან სხვა სახსარი არ მაბაღია:— ყოველ წელს ჩემ-მიერ

გადმოკეთებულ თუ ნათარგმნ პიესებისა ჰონორარად რამდენიმე თუმანი, ორი ხან სამი მივდებო. მივანდობ თეატრი და ცხოვრებისა რედაქციას ამიერიდან აიღოს ეს ჰონორარი ეროვნული თეატრის ასაშენებელი ფონდისათვის

ხელოვნება და სქესობრივი საბითხი

(გაგრძელება იხ. „მ. ლა ც.“ № 15)

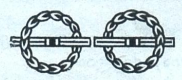
ხელოვნების სახელით მორთვა ან დაფარვა ყოველგვარ გადაზნებულ ხე ვადადმოფურ ზიარ-ნორაფიისაც კი—ამას მე ზირღაზირ მხედურობას ვეძახი. მართალია, შეიძლება და მოვალენიც ვართ მხატვრულ ბუნებათ, რომელთა გრძობები შეტის-შეტად აფორიაქებული, სშირად ავად-მყოფურად აღგზნებულიც კი არის ხოლმე, ვა-ზატიით სქესობრივობის მხრივ მათი შესანიშნავი ნახტომები, როგორც აგრეთვე მათი დაუდგომ-ლობა, ჟინიანობა და სიუფარულში თავდაუტერ-ლობა: ეს მხატვრის კიდაფებით (ტემპერამენ-ტით) არის გამოწვეული. მაგრამ ზორნორაფი-ის სისტემპტიური განვტელება, აგრეთვე წმინ-და წულის სქესობრივ ორგეობისაც, რომელნიც საზოგადოებრივ ცხოვრებისკენ სსინრტხვოდ იკა-ფაემენ გზას, ამას არ ეკუთვინს. უველასზე ნაკ-ლებად შეიძლება უველა ამას ხელოვნების სახე-ლი უწოდდთ. მხატვრების ზირადი და ავადმუ-ფური სისუსტენი და მათი ექსტენტრობა (არა-ხეულეობრივი ქტეებები), რომელთა მსხვერპლადანც ხშირად თვითონვე სდებთან ხოლმე, თვითონ ხელოვნებასთან და მის ნაწარმოებთან არ უნდა იყოს არეული და, უოველ შემთხვევაში, ისინი სჯაროდ არ უნდა იუნენ ცხოვრების სასარგებ-ლოდ და ადათებად მიჩნეულნი.

მეორეს მხრივ, ხშირად მაჩქლამულ ერო-ტიზმს იქავ ზოულობთ, სადაც უველასზე ნაკლებ შეიძლება მოდოდინი გვექნიყო, სახელ-დობრ—ზოგაერთ საინოთან სამოდდერო წიგ-ნებში და, ეგრედ წოდებულ, ზრდილობიან რე-მანებში. იგი ექ მოქმედებს უკეთურად, თუმც ასაკ-დასული ქალწულები და კეთილმორწმუ-ნი ვაჯატორები ამ წიგნებს მოაბოვეებენ თავი-ანო წიგნ-სადავებისთვის და სხვეზსაც ურჩევენ როგორც საულისსმიერო წასაკითხს, როგორც უმ-ღე მოვიხსენიეთ, ზოგაერთი ამ ნაწარმოებთ-განი სქესობრივ წადილს უფრო მძლავრად და არა ბუნებრივად აღძრეს, ვიდრე ზოდას სახო-თირო სტენები და სხ.

ერთმა გონება მახვილმა ადამიანმა მართე-ბულად შეინშა: ჟტიტევეა ადალმას უზრდელო

ლეღვის ფოთოლი აქვს, და არა ის, რაც იმის ქვეშ იმალებაო. სწორედ ეს გამოქანდაკებული, დასატული თუ დაწერილი და გამოქმული ლეღ-ვის ფოთლები, ტინდაც რომ კეთილ შშივდ აზ-რით იეოს შეტანილა, უფრო ალეღვეს ავხორ-ცობას, ვიდრე ჩაქვლამს მას; როგორც წმინდა ნარმა და ტრეიო, რომელშიაც სკამპრისად ნათ-ლად მოსჩანს და გამოსკვივის ის, რასაც ისი-ნი, ვითომდა უნდა ჭვინავდნენ, გაცილებით უფ-რო მეტს ტრეხლს უკიდებენ ავხორცობას, ვიდ-რე სიტიტელის ტლანქი გამოჩენილება. ერთი სიტუეეოთ, კეკემაღულობის მოთამაშე ეროტიც-ში უველასზე უფრო მეტის ძალით მოქმედობს. დაბალტების და სხვა ამგვარ სნახლობის მომწ-ვობლებმა კარგაი იღინ თავიანთი წმინდა ნარ-მის და ტრეიოს საშუალებით მისი სასარგებ-ლოთ გამოყენება. ზარახის მოთვლიო გამოფე-ნასზე მე თვითონ ვნახე არაბულ ქალის ეროტი-ული თამაში, ეგრედ წოდებული „Dans du ventre“ (მუცლის თამაში), რომლის დროსაც ქალი მუც-ლის, თეძობის და წულის საშუალებით მიდგო-მის ჟამის ყოველგვარ მოძრაობას ჭსასამდა. თუ-ცა, არა მგონია, ეს ტლანქი, ურცხვი ზანტო-მიმა (მიხვრა მოსვრით ლასარგა) ეროტიზმის აზრით უფრო მძლავრათ მოქმედებდეს, ვიდრე ხეე-ნი მანდილოსნებისაგან ბრწენი ვაღე პალეცხ-ტმული ფაქიზი გულ-ამოჭრილი ტანსაცმელები ან ტინდაც აღწერილობით და დასატუთ გა-დ-მოდემული ცნობილი საწმუნებრივ-ექსტატორი სასიუფარული სტენები (იხ. თავი XI). მაგრამ რადგანაც ეს სტენა ეტრო-გოლისა ეტიკეტის მფარველობის ქვეშ სდებო-და, ამიტომ მუცლის თამაში ზატოვეტმული მან-დილოსნებიც დაესწრენ და ზნეობრივ აღმო-თების სრულიად არავითარი ნიშანწული ეტყო-ბოდათ.

ლ. ცაგარელი.

ხალხური მწერლები

მაგალითები

ანტონ განჯის-კარელი.

მინდა ვაუწუო შეიოსველებს მცირე რამ მაკალითები:
მეძავსა ქალსა ვერ შესცვლის დიდი ქრთამი და მზითები,
აბრეშქის ვერას და აქლებს ჭრედ-ჭრული, ბამბა, ჩითები, —
მეც მისთვის მოვიწადინე მოვთვალა როგორც თითები.!?

* *

მწეერი სეზე არ შემჯდარა, ვერც შეჯდება თავის დღეში.
ოქროს და ვერცხლის მაღანს ვერ აზოვით ვერსად სეში.
ეშმა ების მამამთავარს რა წილი აქვს სამოთხეში, —
ჯოჯოხეთი ურჩევიანს, რომ მიეგდოს ერთ კუთხეში.

* *

გუგულისგან ვას ენახავს გერტიის ბარტეი მონახევი,
ამსთანვე ირმის ჯოჯა ლოკოინის მონახევი,
ასის წლისა ბერი შუას კაცის მუხლზე მონადრევი?
მსოლად სიშიმღს კი გაჭყურნავს ვარტლის ძირის მონათხევი.

* *

მსება ვით იქმს მოძღვრის ალაგს, ან ზირუტევი დაიკუნობას,
კოდალა რომ სეზე ურტევის, ნუ თუ სცდილობს იგი მენობას?
სრული ჭკუის არ იქმნება, ვინც კი ულის მუღას ბატკნობას? —
ამს როგორ წარმოადგენს, თუ კი კაცი არის ცნობას.

* *

სწლით ჩაურდლ სძირველი ვით დაიჭერს შენობას?
ქვასა და კირს დაეღაროს, სცდილობს იმოღვრობას.
ანსოღეს მოვსწრებივარ სამთრით ვარდის ფერობასს, —
კურდღელი კი ბევრი ვნახე, ჩემულობდა ცხენობასს!..

* *

კაცის სულის შაბერვითა კამეჩი ვით წაიქცევა,
ამსთანვე ნემსის კურწში აქლეში ვერ გაეტევა;
გიჟს რას არგებს მცნვირის ბუნებისა გამოკველევა,
და ბრმა კიდევ რას ხარალობს, თუ სინთელი დაილევა.

* *

ვორონს როგორ ვათეთრებ, რავინდ მაგრა სანხით რეცხო?
სიმიდრით ვერ მოაშორებ, თუ რომ მცირე ლაქა გეცხო;
წიწილს როგორ გამოისეკევა, უამბოთა ქმბილო კვერცხო,
ვერც იმ შეჭმულს მოიხელებ არ გეხარშოს, ან არ გეცხო!

* *

კატისაგან ლომთან ბრძოლა ანასოღეს შეიძლება
და ბელურის ბრძანებითა აწივისა მოხად სლებს!
ენა და ზირ-შეკრულათავის გვიან მოვა განათლება, —
ამს ჩვენში ვინ გითხულობს, ანუ ვის რა ენადვლება!

* *

მელასაგან სწორე ფიცი ვსთხოვ არავინ დაიჯეროს;
ბაჟუი ვეფხის ვით კმეზავსვის, რაცინდ ძალზე გაიბეროს.
ნუ მომასწრებს დეერთი იმ დღეს, დობემძვრალა უღაზღეს წეროს,
მსოლად ქარი მთას შემუსრავს, ძალუმად რომ დაუბეროს!..

ან. განჯის-კარელი

„ი რ ი ო ს ა ს უ ლ ი“

ტრაგედია 3 მოქ. ღანუნიკოსი, თარგმანი იოსებ იმედაშვილისა

და, ახუნციოს ტრაგედიას იორიოს ასულს“, ქართულად წარმოდგენილს, სწორედ ისეთივე ბედი ეჭვია, როგორც თვით ზეისის მთავარ გმირს — იორიოს ასულს — მიღა და კოდრას: როგორც ეროვან, ისე შეტრეკან შეუგნობელი, დაუმასხრებელი დევნა... ერთი თუ დაუმასხრებულად გაქვეყნებინ უმანკო ქალს და ჯადოქრად ჰხათლავენ, შეოხენი ეპოტებულნი, თვალდაჭეუტილი კითხულობენ — რა არის, რა შინაარსისაო, თავისებურად ჰხსნიან... ასეთი თვე ერთი შიორისაგან განსხვავებული აზრი გამოითქვა ზეისას დაღმისა და რალების აღმსრულებელთა შესახებ...
რას ამბობენ რეცენზენტები? — რუსულ გაზეთის „კავკასი“ — ის რეცენზენტი ვინმე დ. ბრანტეს: ეს ზეისა აღბუღია ქართულისთვის სრულიად უცნობი ცხოვრებიდან, არას ეუბნება არც მის ჟურს, არც გულს...
 კარგებულად ტლანქად იყო დაღმულიაო — “ ბოლოს ზოგიერთ მსხიოთათა თამაშს იხილავს, მოსწონს მხოლოდ ეფ. მესხის თამაში — სრულის ხელაგებით ჩატარა თავისი როლი. დასასრულად ერთ მოქმედ ზირზე შენიშნავს: ორნელამც ირწმუნა მისი (მიღას) განცხადება, ვითომ დაშინავე თვითონ უფთვილით, და დასწვეულიაო. ამ შენიშნიდან სჩანს, რომ ზატეცემული რეცენზენტი ან თეატრში არა ბრძანებულა და ისე დაუწერია რეცენზია, ან თავის სავარძელზე სძინებია... ნამდვილად კი ორნელა არა თუ სწვევლის მიღა-და კოდრას, არამედ უკანასკნელ წუთამდე სჯერა, რომ იგი უმანკო მსხვერპლია სიუვარულია და თავგანწირვისა, და ამიტომაც კოდრასე დასწავლად მიამავლ იორიოს ასულს მისძახის: მილო! მილო! ქრისტეს მიერ დაო! ვეამბორები ფერხთა შენთა! სამოთხე იყოს შენი ჯილდო!“

„კავკასია“-ს ზატეცემულ რეცენზენტს ეს სიტყვები წველად მოსჩვენებია...
 სამაგიეროდ მორე რეცენზენტი მგოსან-პუბლიცისტი ლეონ ეფთიანი რუსულსავე გაზეთ „კავკასი“-ში სლოფა-ში დადის ქებით იხსენიებს როგორც ზეისას, ისე მის დაღმას:
 „დაღმულ იქნას სან მოქმედებისა **ლამაზი** ზი-ესა „იორიოს ასული“ და რუისორმა ბ. წუწუნავს სელახად გეიფუნა თავისი სამსეტრო-სახელოვნო ნიჭი, სელახად წარმოგვიდგინა ნაწვეეტები გეტრეცილ ცხოვრებისა; გვიჩვენა არა უსულგული ოჯახები (მანკეები), არამედ ცოცხლი დაშინები თავისი მწუხარებითა და სიხარულითო. ამას შემდეგ აღწერს, რა სულსოვად იყო მოწუბილი სდაანგო სტენები, რა მშუენიერნი იყენ დათვრად და ტლანქ მკელთა ბრბო, მწეუმსნი, მანდილოსნები და სს. ამასთანავე ზოგიერთ სტენების დაღმამი არ ეთანხმება. კერძო ამსრულებლებზე ბრძანებს: ნ. ჩხეიძე (იორიოს ასული), ჯ. იმედაშვილი (აღიჯი) და ყადაგაშვილი (დაპარო), განსუკუთრებამ ზირველი ორი, თავის მოწოდების უმადეს საუესურზე იღვნიო ბოლოს დასქენს ხხალხს! — რა სამწუხაროა, რომ სლხმ ვერ ჰხნას სამოლო სტენასე **მშვენიერი პიესა, მშვენიერად დაღმული**

„დაღმულ იქნას სან მოქმედებისა **ლამაზი** ზი-ესა „იორიოს ასული“ და რუისორმა ბ. წუწუნავს სელახად გეიფუნა თავისი სამსეტრო-სახელოვნო ნიჭი, სელახად წარმოგვიდგინა ნაწვეეტები გეტრეცილ ცხოვრებისა; გვიჩვენა არა უსულგული ოჯახები (მანკეები), არამედ ცოცხლი დაშინები თავისი მწუხარებითა და სიხარულითო. ამას შემდეგ აღწერს, რა სულსოვად იყო მოწუბილი სდაანგო სტენები, რა მშუენიერნი იყენ დათვრად და ტლანქ მკელთა ბრბო, მწეუმსნი, მანდილოსნები და სს. ამასთანავე ზოგიერთ სტენების დაღმამი არ ეთანხმება. კერძო ამსრულებლებზე ბრძანებს: ნ. ჩხეიძე (იორიოს ასული), ჯ. იმედაშვილი (აღიჯი) და ყადაგაშვილი (დაპარო), განსუკუთრებამ ზირველი ორი, თავის მოწოდების უმადეს საუესურზე იღვნიო ბოლოს დასქენს ხხალხს! — რა სამწუხაროა, რომ სლხმ ვერ ჰხნას სამოლო სტენასე **მშვენიერი პიესა, მშვენიერად დაღმული**

ასევე ერთიერთის წინააღმდეგი აზრი გამოითქვა ქართულს ზრესამა.
 ცნობილი პუბლიცისტი ბ. გერენტი ქეიქე ამ ზეისის დაღმას მოელ ფელეტონს უძღვინს („სახალხო ფურცელი“ № 110), ვრცლად იხილავს როგორც თვით ავტორის შემოქმედებითა სსსათს, ისე ზეისის დაღმას. იგი სწერს:

„ამ მოკლასში (და ახუნციოში) რამდენიმე სული სტოცლობს და მისი შემოქმედება მრავალ სხანანა, როგორც ძვირფასი გობელინი... ის სტდილობს ძლიერი, მუდმივ დაშინური გრძობები და გულისქმანი აღმობიაროს და ნათლად გამოკეითილს, კლასიკურად დამაფრებულს რელიეფებში ჩამოსახს...“

„იორიოს ასულშია ქრისტეანული ქვეყანა და ქრისტეანული ხნებობა წარმართის თვალბითა დაწახული. ესა ტრავადია იდილიური და ველური ერთს და იმავე დროს, ტრაგედია უკათი გლეხებისა, რომელნიც გულუბრიყოლო რწმენითა და სუენიებრივი ცრუმორწმუნეობით არიან გამსჭვალულნი...“

„და ახუნციოს ტრაგედიის დროს ჭქმინის უძლეველ და მამანურ გრძნობას შეტაკება ტრადიციულად განმტკიცებულ ძალებთან. ეს ტრადიციული შეტაკება მარტოვს ანაკაშია ჩამოსხმული...“

„მთავარი გიგნები უფრო ამოცანას ჰტეზნან, ვიდრე უბრალო მიამკვდრეო.“

„და ახუნციო იმდენად ცნობრების ჭეშმარიტებს ან ეძებს, რამდენად მშვენიერებასა და სასრულად, ბ-ნ გ. ქიქოძის განმარტებო, „იორიოს ასული“ თავანწირვისა და სიუჟეი-რულის დრამას...“

დადგმის მხრით ბევრში არ ეთანხმება რეჟისორს, თუმცა მიხედავს რეჟისორს, რომ შეუძლებელია ქართულ რეჟისორს, რომელსაც ბევრი დაბრკოლება ედობება, ისეთივე მოთხოვნა ეტება წაუყურებო რაც სხვასა. ამსრულებელთა შორის განსაკუთრებით ალ. იმედანშვილის თამაში მოსწონს.

ბ. ლევან ეთიფანი თუ აღტანბულია ზაქარია და მისი დადგმის სიღამაით, ბ. გერონტი ქიქოძე თუ ფილოსოფიური სიღამით ჭქმინის ზივისის შინაარსსა და ატორის მსოფლმხედველობას, სამაგეროდ ბ-ნი თეოდოე „ასლ აზრში“ სწერს: „და ახუნციო წყალ-წყალა მწერალია... აზვიან იღის რა შინაარსისა „იორიოს ასული“, რა აზრის შიგ ჩაქროვობა, და ან რათ ქვა მას ტრაგედია—როდესაც ის სიცილის მეტს (სრულიად დამსუსურებულად) ანს იწვევს მსმენელში... ტრაგედიაში არ არის მთლიანი იდეა, იქ არ არის მსატრული ჭქმინარტება... უზრობა ზეისა? მსახიობანი „მარიონეტებს მოკვანებდათ, ვიდრე შეგებულათ მომქმედ ტანებშიო“ და სხ.

აი, მსავარი რეცენზიები.

რამა საქმე? ნუ თუ მართლა ასეო უშინარსო, მთლიან იდეას მოკლებულია „იორიოს ასული“?

უნასოთ.

შინარსი პიესისა:

ასლავროდ მწეემსო ალიჯო დედამ დაქორწინა, მავრამ დამე ცოლს არ მიჭკარებია. მთორე დღეს ალიჯის ნანდობნი და ნათესავნი ულოტავენ გაბედნიერებას. ამ დროს ს:სლში შემოიკრება იორიოს ასული (მილა დი კოდრს), რომელსაც მომკელი გლეხები მოსდევენ. მუშებს

უნდას სხლში შეჭვეენ მილა დი კოდრს, მავრამ ალიჯის და კარებს ჩაუკეტავს. შემდეგ მუშებისაგან შეატეობენ რომ მილა დი კოდრს მეტავია და ევედა უნამუო განზრახვო დასდევს. ალიჯის აძულებენ, ეს უნამუსო ქალი გარედ გაკდრო და, როდესაც ალიჯი აიღებს კომალს დასარტეკლად, ბეჩე ქალის უკან დაინასვს მღუმარე ანგელოზს. ალიჯი ძირს დაემსობა და ზატეიბას სთნოსს მიღას. შემდეგ მცობტეობა ბუნართან, უნდა დაიწოს ხელო, რომლითაც შეურაცხელოფა უნდა მიუყენებინა მილა და კოდრსთვის, მავრამ მილა შეაჩერებს, ჩემგან ზატეიბული სარ და დმერთიე განატეიბსო.

ალიჯის შეუყვარება იორიოს ასული; იგი ხისკან ჭქვეთავს მღუმარე ანგელოზის სხეს, რომელმაც იხსნა ალიჯი ბორბოტი განზრახვისაგან. შემდეგ შემოაკვდება ალიჯის თავისი მამა, რომელიც უზატურად ეპრობირდა მილას, ჭსურდა მისი ხელში ჩაგდება და არ შეიწწნარა შეიღის ხვეწნა-მუღარა—დაჭხინდა მილას. მამის მკვლელ შეიღის სიკვდილით დასჯას გადაწყვეტენ, მოიყვანენ დედსთან, რომ უკანასკნელად ენასა. ამ დროს შემოიკრება მილა დი კოდრს, მიჭმართავს სლსს, ალიჯი სრულიად არ არის დამნაშელო, დედგანაც უნდა ამით დაინსნას თავისი სარტოფო და თვითონ ეწამოს მის გულისთვის. ალიჯი უზასუხებს, მე ვარ დამნაშელო, მე მოკვალი მამაჩემო, მავრამ მილა დი კოდრს უფრო სანუთიანად ამბობს: რაც მოხდა უკვალფერი ჩემი ჯადქრობით იელო, ამიტომ ალიჯი დამნაშელო არ არის, მე მამამეთო, უვეღან მე გადავარჩინე ჩემი თავი და სხვა ჩავატეო უბედურებაში. ალიჯი მიუკებს: შენ კი არა, აი, ამ მღუმარე, წმინდა ანგელოზმა გიხსნა შენო და უხეჩებს თავის ქანდაკებაზე. მილა დი კოდრს კი მიუკებს: ეკ ანგელოზი ჩემის ჯადქრობით მოგაიფილო. ამით თავსარი დატევა ალიჯის და დეაშეგა მიწასე. ხოლო მილას წაიუვანენ სწამებლად, ეს არის მოკლე შინარსი ზიესისა.

სამწუხაროდ გერონტი ქიქოძემ და სხვა რეცენზენტებმაც არ აღნიშნეს, თავი და თავი რისთვისაც დასწერა და ახუნციომ ეს ზიესა. და მინან ერთი აქვს მხოლოდ სიტონსლე, ასევე ერთი აქვს რწმენა, ერთი სიუჟეულია. ალიჯისაც ერთი ჭქმინა ევედა ეს და უოველიე მოანდობა იმ მღუმარე ანგელოზის გამოქანდაკებას, რომელმაც იხსნა იგი ბორბოტი განზრახვისაგან.

სესიკან. ალიჯი ქრისტიანისა და ეს ქრისტიანობა გაშვდარი აქვს თმეშიც კი. მისი ყოველი ღმერთი თმა ქრისტიანულს ღმერთს იტყვის, შენგად რომ გამოავლინოთ შუადამისს, ამიტომ დრმად შეუვარდა ის მღვმარე ანგელოზი, რამელმც განაძრინინა ღამაზი ასული იორიოსი. იორიოს ასულის სიღამაზე ზირველშევე აბრკალედა ალიჯის უკმესად გუველო გარეთ და; როდესაც ანგელოზი გამოუნდა მფარველად, ხომ შეუვარდა კიდევ მიღა და კოდრად, შეუვარდა მთელი თავისი ანსებით ამ ანგელოზმა დაუკავშირა: ახადგაზრდა მწეუმისი გული მიღა და კოდრას გულს. ანგელოზი ტანქრას, სილო მათ დაუტყეათ სიცოცხლე, სარწმუნოება და სიყვარული. აი ეს სამივე გამოქსნატა ალიჯი იმ მღვმარე ანგელოზის ქანდაკებაში. ეს ქანდაკება უნდა წყადო რომის მღვდელმთავართან და სება გამოეთხოვინა განქორწინებოდა ცნად და შეერთო ის, ვისთანაც დაავაჭმირა სიცოცხლემ, სარწმუნოებამ და სიყვარულმა.

მამა რომ შემოაკვდებან, ხადლს სწამებოდად მაქვსაც ალიჯი. მაგრამ იორიოს ასულს კი უნდა გავაძრინოს ის კეთილი ადამიანი, რომელიც ისე იფარვდა მის და უეგრად კიდევ. ამიტომ იორიოს ასული თავს იღებს ყოველს დანაშაულობას და თავის თავს ჯადოქარს ეასნის და ამბობს: ყველაფერი ის, რაც მოქს-

და, ჩემი ჯადოქარობით იყოვე, ჯადოქარობით მოგოვლინე თვით ის ანგელოზიც, რომელიც ისე მოწიწებოდა და სიყვარულით გამოაქანდაკეო. აქ იმსხვერვეს ყველაფერი: საცოცხლემ, სარწმუნოებამ და სიყვარული. ყველაფერი ცრუვდება და სასწილის თავზარდენმისაგან უშვება ალიჯი დეამიწასე.

აი, აქ არის ტრადედა ზეისისა. აქ ის დაემართა სელოვან ალიჯის, რაც დაემართოდა რაფაელს, რომ ვისმე დაერწმუნებინა—შენ კი არ დანსტე მადონას, მე დანსტე და შივ ის ახრი სრულიადან არ არის, რაც შენს გვინათ. ასევე მოუფე ვეკად სელოვანს

იორიოს ასულს გულმბრეფლოდ ევონა, ალიჯი განაფარინი წამებასა და გამოფთვილებით წავიდა სწამებულად, მაგრამ სულ წინააღმდეგობოქსნდა: ამით იორიოს ასულმა ათასჯერ უფრო უარესად აწამა ალიჯი, ვიდრე მოელოდა მას.

ეს ზეისა სინატრესკოა კიდევ იმით, რომ ტრადედა მამინ იწეება, როცა თავდება ზეისა. შემოძლიან ერთი კიდევ დანსხელოდასეთი ხსისათის ზეისა: ეს არის გოგოლის ურეკიზორი.

თარგმანის თამაზე არანული ვიტყვი, რადგანაც თარგმნალია იმ რეაქტორისაგან, რომლის შურნაღმადნ იბეჭდება ეს წერილი.

ი. მჭედლიშვილი

ქ ა რ თ უ ლ ი ს ა ს ი ო ბ ა

ქუთაისის ქართული დასი*)

„მთის ზღაპარი“, ნ. შიუკაშვილისა. „დაბრისპანის ზღაპარი“, დ. კლიაშვილისა. 25 ენკენისთვეს 1914 წ.

„მთის ზღაპარი“ პირველად ენახე სეკენაზე, და ისიც ძლიერ შევიწროვებულ პირობებში. ქუთაისის სკენის სიღარიბე აშკარად დეტყო პიესას და გარეგნული მხარე, რომელსაც ასეთი პიესისათვის უმოთვრესია, ძლიერ სუსტი და უფერული იყო. ასეთ პიესას უსათუოდ ეჭვირება ზღაპრული ჩარჩო, აუცილებელია სტილის დაცვა, რადგან წინააღმდეგ შემთხვევაში მთლიანობა არ იქნება დაკული. ამისათვის კი სკენის მოწყობილება უნდა იყოს, მაგრამ როცა არაა, იმით უნდა დამაყფილდეთ, რაც არის.

„მთის ზღაპარი“ ღამაზი, მაგრამ უფრო პიესაა, გამიგონია. არ შემოძლია ეს ზრი გავიზიარო, რადგან აზრიც რომ არ ქონდეს პიესას, მისი ღირებულებ-

ბას მხოლოდ ეგ სიღამაზე შექმნიდა, რადგან სიღამაზე თავისთავად აზრია ავტორს პიესაში შეძლებისდაგვარად გაუშუქებია „მოვალეობის და სიყვარულის“ შეტაკება. ეს პიესა უმოთვრესად ფსიხოლოგიურ ქარგაზე აგებული, და ღამაზი ქართულით, შესაფერ ჩარჩოში ჩამოუსხამს თავისი აზრი. რასაკვირველია, პიესა უნაკლებული არაა: ზოგიერთი ადგილი ძლიერ გაჭინურებულია და უადგილოც: მაგალითად მილოს სენა აიწიფოთან. საერთოდ ბ. შიუკაშვილს აზრის მოკლედ გამოხატვა არ ენარჯება. სიტყვის ქედილობა კი თანამედროვე პიესებში აუცილებელი თვისებაა. ამასთანავე ამ პიესაში ყოველგან არაა დაეული სტილი, რაც განცდის მლიანობას ასუსტებს და დისონანს ქმნის.

ყოფიან ჯამბურაძის (გ. გუნია) მედვარი ბუნენა, რკინასეთი მავარი და მტიკე ნებისყოფა, შიში სინიდისის წინაშე, რომელიც კლდითა ზანზარს აწყვინებებს, ბ. გუნია მსუცხოვოდ დაგვიხატა. ამისათვის მას ყველაფერი ხელს უწყობდა.

მაგრამ მელოს როლის ამსრულებელი (ქ. დავითაშვილისა), ძლიერ სუსტი იყო. მელოს როლი ან

*) ეს წერილი რედაქციამ გვიან მიიღო.

სრულიად უნდა გააფუტოს მსახიობმა, ან საუცხოვოდ შეასრულოს. ქ. დავითაშვილისმ კი პირველი საუცხოვოდ მოახდინა გარეგნულმა მხარემ ყველაფერი დააკარგოა მისი დიდის ექსპრესიით ჩატარებულ როლს. შლეიფის აწვევა ისე, როგორც ეს სცენაზე დაინახეთ, მაღამ სანქსენს მოუხდებდა, მაგრამ მელოს არა. თამამე საქმე გაუჭირა, ძლიერ ჯიჯიტობდა და ბოლოს (უფსკრულის პირთან) სრულიად დაიშალა, მხოლოდ „ტალღების“, მაგვიერ წაჩხუბებულად იტომანეთს შორდებოდნენ. ტანი-სამოსი, სიარული სრულიად არ შევსაბამებოდა როლის ხასიათს.

ტასო აბაშიძე ზალიკოს როლში საუცხოვო, ტიტიკა ბიქუნა იყო. ასეთი როლები ტასოს სტიქიაა. არა უშავდა რა ბ. მურუსიძეს ლეო ბუქარელის როლში, თუმცა ამ მსახიობს სცენაზე თავის დაქერას არ უტყუებდა: იგი კლიობოს ღამას პოზეტში გამოჩინანს და ეს სრულიად აფუტებს, თავისუფლება სცენაზე თავდაპირველი საჭიროება და პირობა მსახიობისათვის. საუცხოვო იყო „ვეფხვა“ (ბ. გ. არაღელ-იშხენელი): მისი შვილის გულუბრყვილო, მატრიტი ხასიათი ზედმიწევნით დახატა მსახიობმა. ამისათვის ღეთის მადლით მას ყველაფერი უწყობს ხელს. კოწია და გიორგი (ბ. ბ. აბდუშელი და ფრანგიშვილი), მადლობა დღერთს, რომ დიდხანს არ დარჩნენ სცენაზე და პიესაში მეტი ფრანგული არ ერთა. სიმპატური შთგრალი იყო ბ. მგალობლიშვილი, მხოლოდ ჩონხა „პაგანენების“ დატყუება ხეირიანად არ ცდნია. ძლიერ გადაწეული იყო ზურგისაკენ. სხეებზე არა ითქმის რა. ისინიც თამაშობდნენ.

რაც შეეხება პიესის დადგმას, თუ შეიძლება ამისგან რამის შექმნა, ბ. ზალიკაშვილმა ეს მოახერხა.

ბოლოს წარმოადგინეს ლარისპანის გასკირი“ განსაკუთრებით ირჩეულა ბ. ღურუშაძე. უკეთესი ოსიკო ჯერ მე ქართულ სცენაზე არ მინახავს და მეტი არ იქნება ვთქვა, რომ არც იქნება. ხალხი ხელის (კოტა დაესწრო. დასი კარგი, პიესა ახალი, ხალხი მინც ცოტა. მახლას!

L. ami

ძარბი. დრამ. დანის წაგროშენან „პრეტისტ სახ. თეატრში“, 15 ლინობისთვის, მ. ქორელის რეჟისორობით, საყურადღო იყო იმით, რომ დაიდაა შილოგორის ცნობილი „ყაჩაღები“, ნ. ავალიშვილის თარგმანი, და საზოგადოება-კი... მინც არ ჩანდა. აღმსრულებელთაგან დიდი ხელფანება გამოიჩინესალ იმედაშვილმა (ქარლოს მოორი), იზარდალიშვილმა (ფრანც მოორი), ვ. არაბიძემ(მონუსტი მოორი)ალ ყალბეგიშვილმა (როლოგი) და ა. შანშაშვილმა (პატერი). განსაკუთრებით პირველმა და მეორემ შესრულეს დიდის დაკვირვებით თავიანთი როლები, ალ. ყალბეგიშვილს საუცხოვო, ბუნებრივი ხმა აქვს, არაბიძე კიდულური მონუსტო. კარგები იყვნენ აგრედვე ან. ქიქოძე (ამალია). პ. კორიშვილი (შვიგელბერგი) მ. ქაიურელი (დანიელი) ზოგიერთ ახალგაზდა მსახიობს ენა უბრალოდ აქვდა, თითოერთი არ იცისთ. არ ეხატებიანთ. ბოლო სურათი რომ არ დაედავთ, წარმოდგენა არას წაავებდა.

ქარის ქროლის დროს ცოტა არ იყოს ზოგმა გადააცილეს.

წარმოდგენას უფრო მოწაფეები და ახალგაზდა დაესწრნენ.

შემდეგი წარმოდგენა 22 ლინობისთვის, „ოლა-ტი“.

სახალხო სახლში, 11 ლინობისთვის, სახ. წარმ. მართვებმა, წრემ დასდგა ტრ. რამიშვილის „მეზობლები“. პიესა უკვე ცნობილია და მას ხალხი მუდამ ხალისით ესწრება. შინაარსი აღებულა ცხარაანს წლებიდან. როლების ამსრულებელთა შორის პირველობის ჯიღლო ნ. გოციოძისე კუთვინის, - იგი ნამდვილი სამხედრო ექიმი გრუნშესკი იყო, თამაშობდა ბუნებრივად და სადაც; კარგი იყო აგრედვე ვ. ნინიძე (სუთიმის როლში), კ. ხახანაშვილი (ლუარსაბ გელვანიძე) და ქ-ნი რომანიშვილისა (მაიას როლში). მეტად ბუნებრივად სთამაშობდნენ კახელი და მ. ქაიურელი (ტყუპი და-ძმანი). ეს კია, კახელი თითოე ქართული ახლად შეუსწავლია და ენა ეერ გაუმეჯითინია, ქსატიროა ქართულს მიაკციოს ყურადღება თუ ქართულ სცენაზე მსურს სამსახური. ა. ჩირვაძე (ენ. კატო) და ს. ნკარა (ტასო) გამოცდილ მსახიობს შთაბეჭდილებას სტოვებენ, და უფრო კარგები იქნებოდნენ, რომ „აქტროსობა“ დაევიწყნათ: ყველამ უნდა იცოდეს რომ თანამედროვე სათეატრო ხელოვნება მხოლოდ და მხოლოდ სისაფეეს, ბუნებრობას ითხოვს. გ. ჯაბაბური ისე ძველ ყაიდაზე სთამაშობს: არც დამოშავებული ხმა, არც შეფერებული მიხერა-მოხერა, არც ტანისამოსის რიგიანად ჩაცმა, არც შეფერებული გრობიმი... იგი ილიკა მენდალიშვილის ანრდილოც არ იყო. შ. ხონელი (როზეტო ადლოფიერი) გამოცდილ მსახიობს მოგავანებთ, მატარაძისა (თამარი) სასარგებლო მსახიობქალი დადგება, თუ იმეცდნა. რეჟისურის ხარით - პიესა საუცხოვოდ იყო დამდული, თეატრი მსახიობსავსე. აქ იყო ნამდვილი ხალხი (და არა საზოგადოება); განდრაზე მინც წესიერება ირღვევდა. ეს კი არ ვარჯა.

უსავანო

ნაპალადების სახალხო თეატრი

ნაქადაღების თეატრი ამ ჟამად დიდ კრახის განიცდას. სუთ წელაწაღებ შეტია, რანც არსებობს და მანც თავის დონეზე არ ჰარს დაეუბეუდა: განათება შეტია სუსტაა, მისაყაღაშა ისე ბუნება, რომ უნცხა ზირი ვერ მისეფება, თუ იქ თეატრია, ზარტერში და სცენაზე ისე ბუნება, რომ მისახიობის გრამი სულ არა ჩანს, რის გამოისობითაც იღუესა იგარგება. რანც წინად გაკეუბებდა, მას შემდეგ არაფერი არა აქვს შემატკებულა; დეკორაციები ზირდავობა შესაკეუბებელა. რეჟეიზატისა და ბუტაფორის სენება ხომ სულ არ აისი. სცენის მოყვარეთ - კანტეს, არა უკარის რა, სამაგიეროთ ქაღვბო სულ არ მოყვარება; გამეგებას შეად წყურავგან მხოლოდ სამი დანჩებიადა, რომეღინც შექაღვბის და გვარდ მუშაობენ. სეხონი უკვე დაწყო.

ხელმძღვანელ მაიწვევის მისიაობი შქროსაფრთხი, რომელმაც წინადადება მისცა, ეყუდა ადრეველი ნაკლებუნება შეკისრა. გამკვირბა დაწინარდ და საქმეს შეუდგა ვიდრე: თაქტრას შედეგად უკვე დაიწვეს, ღოთუა შეკვეთის, რამდე ნიმი ღამთა მოუმატეს. თაქტრას გარეთ აბრებენ ველანტრანას დიდი ფარნის დადგამს. ამ ცოტა ხნში მოწვეულ აქნება სიგანგებო სასოგადოებრება გამკვირბის დანახრეი წვერებთის სსარქვად, სრუებურტყარო კომისიამ ერთი თვის რეპერტურაში შეიმუშავა და რეჟისორს გადასცა. რეპერტურაში შეტანილია: „დედინაცუალი“—ტრ. რამიშვილის; „რესორგენია“—გალახაშვილისა; „დამარცხებულნი“—ირეთელისა; „უბედურნი“—ნანარგმისი, „იანსადებია“—მილერისა; „მატრანკისი“—აქაიისა; „დრამა შეფობენ“—გულაიშვილისა; „ხსენება ცნაწლიისა და სხვა. გამგებობა მოუწოდებს სტეხის მოყვარეობა, ქალთა და კაცთა, ვინც მსურს მონაწილეობა მიიღოს, გამომცემსად რეჟისორს ან გამგებობის წევრთა.

კლავისტრუა

(ლია წერილ ბ. ვიარ. ჯიქიას)

მოსეს კანონის მეტყე მტნება გეასწავლის: — „არა იბარო.“ ეს მტნება თქვენ აშარად დაჯორდეკვათ — ჩავიგინათ ლიტურტურული ქორდედა, თუ ეს აზრი სეუ გმითამქმის სვიდათ 1913 წლის „მინაური საქმეებისა № 22-24, ამოვიდათ ბ. კირილე წუთისთიფელდის სტატა „ახლო-მასლო“, რომელშიაც ატორი თვათინობიერებაზე სწერს, სიტყვა-სიტყვით გადმოაწვეწრათ თავიდან ერთი ხანაოა და სტატეიას და თქვენა სსხეთით დაბიებდათ მიგომარე წლის „თეატრა და ცხოვერებისა“ № 13-ში. სათაურად გიხმარათ ატორის ბირელი სიტყვა „თვათინობიერება!... (სათაურად ვეერ მიგვიანხეთ სსუთარა და თვათამ სიტყვის შემდეგ დასმულ ნიშნებშიც ცვლილება ამ შეტრანიათ და სს.) რათ ირებთ ასე?... შეადგება სოქლის მოწათუ ბრძანებობადეთ, მიგრამ ამ შეთხვევაშიაც სსაჯალათ თქვენა სსქეიადე.. დაჯეკეთ თვათინობიერებას, თორემ ნაქრედალა აზრებათ ფარს ვერ გახვალთ! ამას გარჩეული თქვენსაკე სსარგებლოდ და არა სსვა რამე მიზნით *).

პოლიტიკა

30 აგვისტო 1914 წ.

*) ვებეღეთ ამ წერილს იმ ვითომდა კალმოსანთა საყურადღებოდ, რომელნიც შეგნებით თუ შეუგნებლად, სხვათა გონების ნაწარმოებს თავისად ასაღებენ. ასეთი საქციელით თითო-ორლაკაცეს თუ შეიყვანენ შეტრანიაში, თორემ ქვეყანას ხომ ვერ მოატრულიდნენ?...და, ერთხელ და საშუალოდ უწყურდეს, რომ ასეთი საქციელი არ ღიაიბალება! ადრე თუ გვიან გამოვლენდნება, მის ჩამდნოთ აზრს დაინდობს და სამარცხვინო ბოძეუ ვაკარობს.

რამდ.

Дозволено военной цензурой.

წ ვ რ ი ლ ი ა მ გ ე ბ ი

◆ **უმაღლი წარმოდგენა** გაიმართება „არტიტიულ, სსხ. თეატრში“ ოთხშაბათს, 22 ღინობის თვის, წარმოდგენილი იქნება „ალატი“ ალ. წუწუნავას რეჟისორობით.

◆ **ახალი ბანისამოსი** იკვებება „ალატი“-სათვის. ◆ **ალატი** * 22 ღინობისთვის დაიდგმის სრულიად ახალი მიზან-სცენებით. გრომები სრულიად ახალია, ალ. წუწუნავას ჩვენებისმებრ მხატვარ შ. თოძის მიერ დახატულ სურათებიდან შემუშავებული.

◆ **ქართ. დრამ. სსხ.** ანგარიში იმტყდება „სორაბანის“ სტუმარში.

◆ **ქართულ ქალთა კრება** შესდგა მცხეთაში ქ-ე ვალენტინა მისურაძის თავმჯდომარეობით, რომელმაც დაადგინა შეგროვოს ფული და გაუზღავნოს ქართულ თეატრის ამშენებელ კომიტეტს.

◆ **„სამარ“-ს, „სახათი“-ს და „ახალი კლუბი“-ს** მოსამსახურებება დაადგინეს თეატრულ 1/10 გადაიხადონ თეატრის ასამშენებელ თანხისთვის.

◆ **მხარული დ. კანსარამ** ბროუსელიანი (ბელგიიდან) გასულ კვირას ჩამოვიდა. ამ ყრმად თილისშია და ქართულ კურნალ-გაზეთებში აბირებს მუშაობას.

◆ **ალბო მისჩივილი დამწვარა თეატრის** ათხშაბათს დილით ცხარე ცრემლით სტიროდა. მსახიობი სწორედ ამ დილით ჩამოსულიყო და თეატრის სანახავად წამოსულიყო. ჩვენი თანამშრომელი შემთხვევით შეხვდა მსახიობს და როდესაც გამოვლანარკა, გულ-მოკლულიმა მსახიობმა მხოლოდ ეს სთქვა: „დინთვა ჩემი საშლოცველი“. ზეოშაბათს ქუთაისს გაემგზავრა.

◆ **პირველი წარმოდგენა** ქართ. დრამ. დასისა გაიმართება 28 ღინობისთვის სსხ. სსხ.

◆ **დასაბურვება 6. თეატრში** ვითვის პიეტის „სომხანჯის“, ჰონორარი თეატრის ასამშენებელ თანხისათვის გადასდოს.

◆ **ომავენი სრულიად საპათიველოს სცენის მიღწავათა პირველი ჰარილობის** უკვე ვინიხილა, წესრიგში მოვიყვანა და დასაბეჭდად განამზადა გარნიზონის თავმჯდომარემ გ. შ. ლასხივილიმა და ამ დღებში დრამ. სსხ.გ. გამგებობას გადასცემს. როგორც ვიციო, ყრილობამ ამ თქმების გამოცემა გადაწყვიტა. გამოცემა უნდა მოხზარებოდა ყრილობის წევრთავე შემოსული ფული. დაახლოთ 800 ანა. დაჯდება.

◆ **სარჯის კლუბის მიმასსახლბისთა სხ-ბი** დაადგინა კლუბის წევრთათვის მართის გონიერული გასართობი—წარმოდგენები, ლექციები, კონცერტები და სს. (რუსულად, ქართულად, სომხურად, თათრულად). პირველი წარმოდგენა გაიმართება ქართულად, რისთვისაც მიიწვიეს ქართ. დრამ. დასის მსახიობნი.

◆ **ქართ. დრამ. სსხ. კრება** მოხვდება კვირას, 29 ღინობისთვის. კრებას წარუდგინება დრამ. სსხ. გამგებობის მოქმედების ანგარიში, სარევიზო კომისიის მოხსენება და 1914 წ. საგარეულო ხარჯთაღრიცხვა. ამავე კრებამ უნდა დაამტკიცოს 27 ღინობისთვის არჩეული სათეატრო კომიტეტი.

◆ **ქართული წარმოდგენების წინააღმდეგ** ბნი მუდგუსი-აკოპოვიცი კი ილაშქრებს თვისი კაპეიკანი „Знакъ Тифлиса“-ით (№ 284). ოთხშაბათის, 15 ღინობისთვის, ნომერში სწერია: **ღმნ** „სანახ. თეატრში“—„ღებროცესი“, არტი. სსხ. თეატრში“—წარმოდგენა არ არის“. ამ დღეს კი ქართული წარმოდგენა იყო, ყჩაღები *.

◆ **შიღღლის ჰიხის** „სამგრო“ სთარგნა ქართულად გ. მაღრაქემ.

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაველი

ქუთაისში

საქართველოს სსრ

თავილისში

(წ. — 32)

ექ. ვასტანგ ღამბაშიძის

სანატორიუმი

პატარა-ცემში, ბაკურიანის გზაზე
ძალ-ვაჰთათვის 8—15 წლამდე

დაწვრილებით პირობები, მსურველთა გაეგ-
ზავენებათ ფოსტით მოთხოვნილებებისათვისავე.

მისამართი: თბილისი **ექ. ვ. ღამბაშიძე**
ვარდისუბნის ქუჩ. № 9. (წ.)

აქიმაგას:

ა. ო. იაშვილი
(თბილისის საქალაქო 1-ლ ნაწილის მკურნალი)
შინაგან ჯვადმყოფობათს.
დილით 8—10 ს., საღამოთი 5—7 ს.
წყნეთის ქ., № 19.

კბილისა ალ. სოლოღაშვილი
იღებს ჯვადმყოფებს
დილით 9—2 სათ., საღამოს 5—7 სათ.
გოლოვინის პრ., № 12.

3. დ. ღამბაშიძე
შინაგან და ბავშვთა ჯვადმყოფობისა.
ვარდის უბნის ქ. № 9.

6. ე. თიკანაძე
(თბილისის საქალაქო მკურნალი)
შინაგან სნეულებათს
დილით 12—1 ს., საღამოთი 5—5 ს.
კირონი ქ. № 18

შ. ა. მიქელაძე
შინაგან და ბავშვთა ჯვადმყოფობათს.
საღამოთი 6—7 ს.
მიხეილის პროსპ. № 117. ტელეფ. 8—16.

3. ვ. ნათიშვილი
ანისა, ვენერაული და სიფილისისა.
დილით 11 $\frac{1}{2}$ —1 ს., საღამოთი 6—7 ს.
მონუმენტის ქუჩ. № 5. ტელეფ. 4—87.

სტამბა „სორაპანი“

იოსებ იმედაშვილის გამოცემა № 51

სინათლე ზღაპარი-ფეერია 3 მ. და 7 ს. ი. გიგუშვილისა, ავტორის მოკლე ბიოგრაფიით, სურათებით და ექვსი ნახატი. **ფ. 30 მ.** ათბლზე და ასობლივ ნაღებ მყიდველთ თითო წიგნი დაეთმობა 22 კ. ფასადებითაც გაიგზავნება.

მისამართი: თბილისი, რედ. „Театри да Цховреба“—Тосифы Имедашвили.

(11—11)

აბალი წიგნი

ლექსები, სცენები და მოთხრობები

ა. მ. ანაზარაძისა

ავტორის პორტრეტით, კრიტიკული წერილით და სხვა სურათებით. **ფ. 60 კ.** საწყოში ავტორთან—სავერის ქ., № 5, საქ. სახლი. წიგნით მოვაჭრეებს ჩვეულებრივი 1/10 დაეთმობა.

(6—11)

22 ავჯიტ. გამოდის უოველდღიური
საპოლიტ. და სალიტ. ვაზეთი

ახალი აზრი!

გაზეთი ღირს: 1 წლით—7 მ., 6 თვით—4 მ. 3 თვით—2 მ. 50 კ., 1 თვით თბ.—80 თბ. გარეთ—90 კ. საზღვარ გარეთ—ორჯერ მეტი.

კანტორის ადრესი: Тифлисы. Орбелиановская ул. № 36

ფული უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Теофили Марковичу Кекелидзе. Тифлисы, Орбелиановская ул., № 36.

სხვა ადრესით ფულს რედ. ვერი მიიღებს რედაქციის კან. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება დილ. 12—1 ს., საღ. 5—6 ს.

სალიტ-საპოლ.

შრომა და ეკონომიური გაზეთი გამოდის ორშაბათობით.

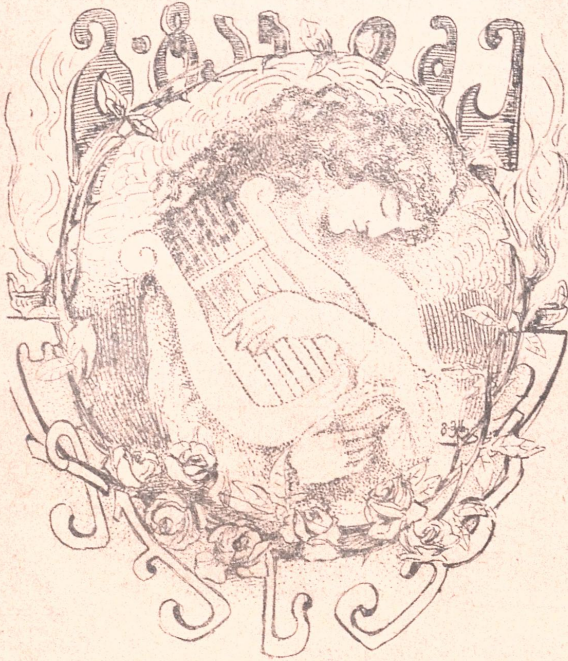
რედაქცია: გიმნაზიის ქ., 3. ფურაძის და 5. კარნაუხოვის სტამბის სადგომში.

აბჯითის ფასი: წლით—2 მ. 50 კ., ნახევარ წლით—1 მ. 25 კ., თვით—25 კ. (კალკუნი) ნომერი 5 კ. საზღვარ გარედ ორჯერ მეტი. ფული და წიგნები მიიღება: Кутайсы, რედ. еженед. груз. газеты „Шрома“

სტამბაში-კ გამოცემა

დაიბეჭდა ქართველი მწერლები და გამოვიდა ქართველი მწერლები. გამომცემელი ი. გომეზაშვილის მიერ, ნაწ. I ფასი 80 კ.

Типография „Сорань“

ფასი 50 კ.

ვინაიდან ომიანობამ შემ-
ლი შეგვიშალა, ამიტომ

თხზულებათ პირველ ტომზე ხელის მოწერას ცავს დღემთ
ენკვისთვის ბოლო რიცხვებამდი. წიგნი ხელის მოწერით
ღირს ათი შუაწი. ხელის მოწერის შესახებ მოლაპარაკე-
ბა და ფულის გამოგზავნა შეიძლება ამ აღრესით: ქუთაი-
ის პრომიის რედქციამა გივლა შეგუენს. გამოქვეყნობა
ახარებნი ა. (5-4)

ხარფუსის საზოგადო კლუბი

7 ოქტომბრიდან გადავიდა საზამთრო სადგომში, აბანოს ქუჩაზე

ტელ. 11 - 79

- დღეს, კვირას 19 ოქტომბერს **პროუექტორი, მუსიკა.**
- ორშაბათს 20 ოქტომბერს **პროუექტორი.**
- სამშაბათს 21 ოქტომბერს **ძუსიკა.**
- ოთხშაბათს 22 ოქტომბერს **საზანდარი.**
- ხუთშაბათს 23 ოქტომბერს **ქართული წარმოდგენა.**
- პარასკევს 24 ოქტომბერს **საზანდარი; პროუექტორი.**
- შაბათს 25 ოქტომბერს **მუსიკა; ცეკვა.**
- კვირას 26 ოქტომბერს **მუსიკა; პროუექტორი.**

სტუმრები კლუბში შესასვლელად იხიდან მამაკაცები—25 კ., ქალები—10 კ. დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე.

კლუბი ყოველშობივ მოწყობილია.

კ. კ. ბში გაიპართება ლექციები, კონცერტები, წარმოდგენები, სამუსიკო, სალიტერატურო და ვოკალური საღამოები